

Október 2014

Magazín pre milovníkov tradičnej ľudovej kultúry a umenia → cena: 1,66 € →

Folklór

č. 3

4

50 LIET: FS ŽELEZIAR

22

JUBILANTKA
ELENA HLASICOVÁ

Folklórna skupina
DOBRONA

12

35

SLOVENSKÁ
USPÁVANKA -
PRETRVÁVAJÚCI
FENOMÉN

Folklorňa skupina

Folklorňa skupina PODŽIARAN, Papradno

Folklorňa skupina Podžiaran pôsobí v našej obci už 31 rokov, aj keď spievalo sa u nás odjakživa. Za ten čas zožala veľa úspechov na súťažiach či festivaloch po celom Slovensku. Ja som vedúcou Podžiaranu štvrtý rok, no mám pocit, že sme spolu už strašne dlho. Nevieť vám presne povedať, koľko skúšok sme za ten čas mali a koľko vystúpení, no jedno viem určite, dávajú nám silu a energiu na ostatné dni.

Podpora ľudí v Papradne je tiež úžasná, veď sa aj hovorí, že nikto nie je doma prorokom. Ja mám ale pocit, že to v tomto prípade akosi neplatí. Teší nás vidieť toľkých ľudí na vystúpeniach.

Vidím, no hlavne počujem obrovský pokrok, ktorý sme za ten čas urobili. Pekne to povedala pani Vargicová na krajskej folklornej súťaži: „Papradňanský folklor vstal z popola.“ V októbri 2013 sme spolu s Denkou Macošincovou vybojovali na celo-slovenskom kole Vidiečanova Habovka krásne strieborné pásmo v kategórii sólo, duo, no a tento rok sme sa spoločne vrátili na miesto činu aj s našimi dievčatami zo základnej školy, ktoré si tiež vyspievali v kategórii detské spevácke skupiny úžasne strieborné pásmo. Taký úspech sme veru už dávno nezažili.

Papradňanské hlasy sú známe svojou sýtosťou, spievaním z plných pľúc, aby ich bolo počuť na všetkých bačovoch. To sa nedá naučiť, tým musí človek žiť. Ľudia automaticky spievajú dvoj- až trojhlasne. Trocha mi

e ľúto, že sa pomaly vytráca hra na hudobné nástroje ako pišťala, drumbla, no pevne verím, že sa opäť nájdu ľudia, ktorí sa budú venovať aj takýmto nástrojom.

Čoľko ľudí, toľko pováh. Každý niečím svojím do tej našej partie zapadá. Tak by som vám ju rada trochu opísala. Najskôr tí naši **mláďzenci**. **Vilko Kontil** s **Palkom Máčkom** sú takí naši stošesťdesiatštyriroční betári. Kúška by sa nám nerátala, keby nepovedali nejaký ten svoj vtíp. **Izo Mikudík** je náš hodiaci papradňanský slovník a scenárista v jednej osobe. **Tónko Banínek** a **Jožko Člabník Klábeň** sú nerozluční kamaráti, no radosťou si jeden druhého doberajú. **Fero Šibík** je s Hamplom kamarát a heligónku voju má on rád. **Janko Hároník** nás okrem krásneho spevu dobrou krúpnou babou ykrmuje. **Milan Klúďaj** zase očiankou záobuje. **Marcín Balušík** nás vie hlasom prevapíť a **Tibor Jurčík** zase príbehmi zabaví. **Ľato Kaprálik**, to je chlap jak hora. A hlas? Niečo úžasné.

A aké sú tie naše ženy? **Pavulka Ábiková**, **Ľarolka Kopúniková** a **Milka Gáciková** vyťahujú papradňanské trávničky z rukáva,

Darinka Hikaniková má nádherný hlas od Boha. **Jožka Belušiková**, to je také číslo, na každú srandu sa dá nahovoriť, **Irenka Baculiková** vie krásny druhý hlas priložiť. **Hanka Beniková** má hlas ako zvon a srdiečko zo zlata. **Marta Hrebičiková** je síce veľká trémistka, no bubny sú jej poistka. **Zdenka Mituniková**, to je žieňa tiché a na bylinky odborníčka. Všetkých nás vždy poteší, keď **Betka Hanajiková** so svojimi vtípmi na javisko vykročí.

Na dievčatá je vždy radosť pozrieť, nadšením zo spievania a úsmevom vás očaria. **Denka Macošincová** je našim hnacím motorom, má neskutočné hlasisko a vždy ovládne celé javisko. **Mirka Hrebičiková** všetko do sekundy naplánuje a okrem krásneho spevu aj nádherne maluje. **Pavlinka Pavli Knapová**, to je speváčka a jedinečná tanečnica z Lúčnice (Podžiaranu). **Barčuška Bizubová**, to je skrytý talent, už len čakáme, kedy sa naplno prejaví. **Mirka Míma Hrebičiková** si všetkých heligónkou podmanila, za ten krátky čas koľko piesní sa už naučila. **Kaja Bizubová** je z nás najmladšia, riadne šidlo s energiou na rozdávanie. Postupne sa k nám pridávajú aj dievčatá: **Lucka Kozáčiková**, **Kika Paulecová**, **Katka Zdurienčíková**, **Terka Bašová**, **Julka Žilínčíková**, **Ninka Strašiková**, **Zuzka Nemčeková**, **Marika Macháčová** a **Veronika Balušiková**. No, čo vám poviem? Nevymenila by som ani jedného z nich.

Krásna ľudových tradícií mala sviatok 21. júna 2014 u nás v Papradne na 2. ročníku festivalu *V srdci Javorníkvo*, ktorý sa tento rok konal v rámci projektu s názvom *Autentické hodnoty v Javorníkoch ukryté* pod záštitou Trenčianskeho samosprávneho kraja, obce Papradno, Považského osvetového strediska a FSK Podžiaran. Tí, ktorí prišli a vydržali až do večera, hádam nebanujú. O krásne piesne,

tance, zvyky, žartovné scénky nebola núdza. Po piatich mesiacoch príprav, pracovných stretnutí členov folklórnych skupín z troch javornických dolín – Marikovskej, Papradnianskej a Štiavnickej, zberania a spracúvania podkladov sa zo spoločného úsilia zrodila prehliadka folklóru nielen zo Slovenska, ale aj z Česka. Naším partnerom spolupodieľajúcim sa na projekte bolo mesto Karolinka z Českej republiky. Projekt pod názvom *Autentické hodnoty v Javorníkoch ukryté*, realizovaný v rámci FONDU MIKROPROJEKTOV, mal niekoľko aktivít. Spomínané workshopy spojené s praktickým nácvikom notovania zozbieraných pôvodných piesní folklórnymi skupinami, prípravu putovnej výstavy fotografií *Autentické hodnoty v Javorníkoch ukryté* a s rovnomeným názvom aj publikácie – spevníka, ktorý predstavuje folklórne skupiny z blízkeho okolia, históriu a zvyky obcí, ktoré spolupracovali na tomto projekte a unikátnu zbierku ľudových piesní, ktoré boli znotované aj vďaka tomuto projektu. Ku kvalite podujatia a hodnotnému kultúrnemu zážitku prispela aj nová ozvučovacia technika, realizovaná ako jedna z aktivít projektu.

Úvod, ako inak, patrilo krásnej svätej omši. Kostol sv. Ondreja sa až triasol pri speve toľkých folkloristov. Pri predstavení spevníka nás svojou prítomnosťou potešil aj primátor mesta Považská Bystrica doc. PhDr. PaedDr. Karol Janas, PhD., ktorý oblečený v huni

a širáku posypal túto knižočku kvetmi a poprial všetko dobré, ale aj Štefan Meliš, ktorý sa už dlhé roky zaoberá históriou jednotlivých obcí, povestiam, bez ktorého by sa veľa, veľa krásneho nezachovalo.

V samotnom programe sa predstavilo viac ako 250 folkloristov. Na úvod sa nám prihovoril aj Ing. Jaroslav Baška, predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja, a vyzdvihol prácu nášho starostu Ing. Romana Španihela, ale aj všetkých, ktorí sa podieľali na príprave tohto podujatia. Prijemným ozivením bolo aj tento rok uvádzanie celého programu v nárečí. Veď kto by už len odolal ľubozvučnej, až spievanej papradňančine: Lenka – *Myslela som, že sa prekrsčili na Jana a číľ veru neviem – neviem.*

Patrik – *Já bych ani nedzbal. Šake to pekne méno, no nje? Aj sa pomály vytráca. Veru, ňeviem, kolko by sme hých narátali medzi dzeckiský. Tě len samý Paťo, Roman, Jaro a čě já viem čo ešče.*

Lenka – *Ba počuj, máš ty bimánek pravdu, ale já verím, že sa na Janvo, Jankvo, Janičkvo či Janenkvo len tak nezabudne. Dôkazom toho sú aj naše slávnosti a ohromná kopa pesniček.*

Krásny program vyvrcholil vo večernom programe, kde vystupoval FS Brezová a naša FSk Podžiaran. Ešte aj teraz s odstupom času mám úsmev na tvári, keď si spomeniem na pásmo, ktoré sme pripravili. Vystriedali sme sa hádam všetci. Ozivením

boli malé detúrence zo ZŠ v Papradne a na záver dlho očakávaní šibačari aj s Emifom (handrovou bábkou). Bolo naozaj vidieť, že si to všetci na pódiu aj v publiku užívali. Herecké výkony a masky by si aj Oskara zaslužili. A zase sme si raz uvedomili, že nášť si čas popri všetkých povinnostiach na prípravu takýchto akcií sa naozaj oplatí.

Sme si vedomí, že bez nadšenia, radosti zo spevu, piesní a hudby tých, ktorí ju tvoria, by sa nám takýto spoločný projekt nepodarilo zrealizovať. Chcela by som sa poďakovať všetkým účinkujúcim, že nám prišli spríjemniť sobotňajšie popoludnie, nášmu starostovi, že podporuje kultúru v našej obci, čoho svedectvom je aj krásny amfiteáter za obecným úradom. Vierke, Danke

Folklórna skupina

V srdci Javorníkvo
V srdci Javorníkvo sú krásne doliny,
keré ozdobujú malebné dzedziny.
Naši pradzedovia statky tu chovali,
Ščaiavník, Mariková, Papradno stavali.
My sme hých potomci, šetci sme horári,
v tých našich chotároch dobre sa nám dari.
Sem-tam sme hraňičnú trenicu mávali,
keďz sme si navzájom otavu spásali.
Ale keďz na jedný stráňe zavocili,
hňedz hým z druhý strany hlasy príložili.
Najkrajšie ze šetkých sú naše trávnice,
krajšie ňenájdzece v celém šírém svece.
Nech sa naše hlasy šetky v jedno zležú
a nech dolinami veždy spevy znejú.

(Izo Mikudík)

a Olge, že pripravujú všetky kultúrne akcie v obci a pomáhajú vždy, keď sa im dá. Dvomi dievčatami z POS – Ing. Danke Mahútovej, autorky projektu a Mgr. Danke Čizmarovej, ktoré to celé „spískali“ a neskutočne podporujú folkloristov v našom regióne pri všetkých akciách, súťažiach. Božke Bašovej, že si vždy nájde čas pomôcť pri návštevách, aby to všetko „učesala“, Izovi Mikudíkovi za krásne scenáre k scénkam a že drží to naše nárečie pevne v rukách, celej našej FSK Podžiaran, že dávajú srdce do všetkého, čo robíme a aj vám všetkým za podporu a slová vďaky, uznania, ktoré nič nestoja, ale pre nás majú cenu zlata. Veď ako sa spieva v piesni V srdci Javorníkvo: *Najkrajšie ze šetkých sú naše trávnice, krajšie ňenájdzece*

v celém šírém svece. Nech sa naše hlasy šetky v jedno zležú a nech dolinami veždy spevy znejú.

Autor:

LENKA JANDUŠÍKOVÁ
vedúca FSK Podžiaran
Papradno
Foto:
DUŠAN ĎURAJKA

Podporené projektom FOND
MIKROPROJEKTOV
OPPS SR-ČR
2007 – 2013

PIESNE Z PAPERADNA

Štyri chodníčky

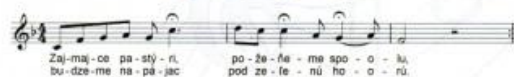
1. Štyri chodníčky pod Javorníčky k méj milěj, k méj milěj.
2. Tra o polnoci, tra o polnoci trafim k ňjej, trafim k ňjej.
3. Kebych hu dostal, hnedz bych hu prespal do rána, do rána.
4. Kedz pridžeš Janko, moje srdénko, rada som, rada som.
5. Aj pred polnocú aj po polnoci tvoja som, tvoja som.

Na hole len ovenky

1. /:Na hoľe len, ovenky, na hoľe;/
/:málo máme senenka v stodoľe;:/
2. /:Na horách je veľiká inovac;/
/:čím budzeme ovenky zimovac?;:/
3. /:Daj nám bača syru aj žinčice;/
/:narosceme veľiké dzievčence;:/

Zajmajce pastýri

1. Zajmajce pastýri, požeňeme spolu.
Budzeme napájac pod zelenú horu.
2. Pod zelenú horú koňe vodu pijú.
Merkuj sa Janičko, až ca nezabjú.
3. Čo by ma zabilí takí dva chrobáci,
kedz ma nezabilí na vojňe vojáci.
4. Na vojňe vojáci maľované dzeci,
nejedna guľička ponad ňe prelecí.

Povej vieter po doline

1. Povej vieter po doliňe, /:moja kráska len tak hyňe;:/
2. Moja kráska aj sloboda, /:len tak hyňe jako voda;:/
3. Biela ruža rozkvitala, /:mamka céru zapletala;:/
4. Nezapletajce ma tuho, /:nebudzem já vaša duho;:/